

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2300836
Matèria	Drets lingüístics
Assumpte	Drets lingüístics.
Actuació	Resolució de consideracions a l'Administració

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1. Antecedents

El 06/03/2023 la persona promotora de l'expedient va interposar una queixa en la qual manifestava, entre altres qüestions:

(...) Que les úniques parts de la Guia Urbana d'Alacant que estan en valencià són la capçalera i els desplegable laterals, i ja ho estaven des d'abans que es presentara la queixa núm. 2203813. Tots els noms dels carrers i edificis continuen apareixent en castellà, com queda demostrat en les fotografies adjuntes. Això ocorre tant amb l'adreça <https://guiaurbana.alicante.es/#> com amb l'adreça <https://guiaurbana.alicante.es/?idioma=val>. Continua sense haver-hi, per tant, cap pàgina web ni publicació municipal que continga els noms oficials en valencià de les vies de la ciutat, amb la discriminació lingüística per part de l'Ajuntament d'Alacant que això comporta (...).

Cal recordar que la reclamació de l'interessat guarda relació amb l'expedient de queixa 2203813, tramitat per aquesta institució. En aquest expedient es va dictar la Resolució de tancament de la queixa núm. 2203813, de 02/03/2023, ja que l'Ajuntament d'Alacant va acceptar les recomanacions que li van ser formulades pel Síndic de Greuges en la Resolució de consideracions a l'Administració de la queixa núm. 2203813, de 31/01/2023, i va emetre la referida resposta i la va notificar a l'interessat.

Cal ressenyar que l'informe en què s'acceptaven les recomanacions d'aquesta defensoria per part de l'Ajuntament d'Alacant va ser del tenor literal següent:

(...) En relació amb l'escrit remès pel Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana amb Ref. Queixa núm. 2203813, li comuniquem que s'ACCEPTEN LES RECOMANACIONS a les quals fan referència, i en el seu compliment i com que actualment ja es pot consultar la Guia Urbana d'Alacant en valencià, hem procedit amb aquesta mateixa data a comunicar- ho al promotor de la queixa (...).(el subratllat i la negreta són nostres).

El 08/03/2023, una vegada admesa la queixa a tràmit, es va requerir a l'Ajuntament d'Alacant que remetera al Síndic de Greuges un informe sobre aquest tema, i se li va concedir el termini d'un mes a aquest efecte.

El 18/04/2023 ha tingut entrada en el registre d'aquesta institució un escrit del ciutadà en què ens trasllada l'escrit que li ha remès l'entitat local en data 11/04/2023 i que transcrivim:

(...) L'Ajuntament d'Alacant està realitzant actualment una revisió de tota la llista de carrers municipals i la seua traducció al valencià. Quan finalitze el treball per part del departament corresponent, es procedirà a la seua publicació en la pàgina web municipal (...).

Una vegada transcorregut el termini d'un mes, no s'ha rebut l'informe requerit a l'Ajuntament d'Alacant, ni consta que aquest haja sol·licitat l'ampliació del termini per a emetre'l.

2. Consideracions

Cal partir del següent pressupòsit de fet.

- Cap informació ha aportat l'Ajuntament d'Alacant sobre l'objecte de la reclamació de la persona interessada, més aviat el ciutadà presenta un escrit de l'Ajuntament del qual es desprén la veracitat de les al·legacions formulades per aquest quan assenyala que malgrat allò manifestat per l'entitat local en el seu moment, aquestes no concorden amb la realitat dels fets i per tant segueix en Internet el nom oficial dels carrers de la ciutat exclusivament en castellà, Guia Urbana d'Alacant (<https://guiaurbana.alicante.es/>).

Una vegada establert això anterior, ens reiterem en els arguments i consideracions d'aquesta defensoria manifestats en la Resolució de data 31/01/2023 (queixa núm. 2203813) quant a l'ús exclusiu d'una llengua cooficial en les pàgines web, xarxes socials, etc. de la corporació local,

“el posicionament d'aquesta defensoria és el següent:

En els últims anys, les administracions públiques han incrementat la seua presència en les xarxes socials. En aquest sentit, al costat de les seues pàgines web oficials, les administracions gestionen comptes de Facebook, Twitter (aquestes dues les més utilitzades) i altres xarxes socials.

Les xarxes socials s'han convertit en un dels mitjans de comunicació més ràpids i senzills i també en un instrument fonamental de participació ciutadana.

No estem davant la gestió d'un compte particular, si no de comptes caràcter institucional, ja que són gestionats per administracions públiques en els termes previstos en la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu de les administracions públiques. En la present queixa estem en presència de canals d'emissió d'informació institucional gestionats per l'Ajuntament.

Referent a això, la referida Llei 39/2015 estableix en el seu article 12.1 relatiu a “l'assistència en l'ús de mitjans electrònics als interessats” el següent:

Les administracions públiques hauran de garantir que els interessats poden relacionar-se amb l'Administració a través de mitjans electrònics, per a la qual cosa posaran a la seua disposició els canals d'accés que siguin necessaris i els sistemes i aplicacions que en cada cas es determinen.

D'acord amb això anterior, les administracions públiques hauran d'habilitar diferents canals o mitjans per a la prestació dels serveis electrònics i hauran de garantir en tot cas que hi puga accedir tota la ciutadania, amb independència de les seues circumstàncies personals, mitjans o coneixements, en la forma que consideren adequada.

D'altra banda, la disposició transitòria quarta de la Llei 39/2015, relativa al règim transitori dels arxius, registres i punt d'accés general estableix el següent:

Mentre no entren en vigor les previsions relatives al registre electrònic d'apoderaments, registre electrònic, punt d'accés general electrònic de l'Administració i arxiu únic electrònic, les administracions públiques mantindran els mateixos canals, mitjans o sistemes electrònics vigents relatius a aquestes matèries, que permeten garantir el dret de les persones a relacionar-se electrònicament amb les administracions.

Per tant, considerem que les administracions públiques no queden exemptes de les seues obligacions a l'hora d'utilitzar un perfil en una xarxa social, sinó que compten amb altres obligacions addicionals.

Aquesta institució és conscient de l'esforç econòmic que comporta configurar pàgines web oficials, gestionar les xarxes socials, emetre impresos, fullets i publicitat institucional en les dues llengües cooficials de la Comunitat Valenciana.

No obstant això anterior, el Síndic de Greuges, alt comissionat dels drets fonamentals dels valencians recollits en la Constitució Espanyola i en l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, no pot deixar de fer una reflexió sobre l'adequat respecte als drets lingüístics dels ciutadans i sobre la cooficialitat lingüística vigent a la Comunitat Valenciana.

Hem de prendre com a punt de partida el mandat establert en l'article 3r de la nostra Constitució, que disposa que el castellà és la llengua oficial de l'Estat i, al seu torn, assenyala que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les comunitats autònomes respectives, de conformitat amb els respectius estatuts.

Així, la nostra norma fonamental ressalta la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya, com a patrimoni cultural que haurà de ser objecte d'especial protecció i respecte.

En connexió amb el que disposa la Constitució Espanyola, l'article 6.3 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana encomana a la Generalitat Valenciana garantir l'ús normal i oficial tant del castellà com del valencià i, d'aquesta manera, s'instaura un règim de bilingüisme que imposa als poders públics del territori autònom o local l'obligació de conèixer i utilitzar les dues llengües oficials, sense que puga prevaldre l'una sobre l'altra.

La Llei valenciana 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, dictada com a desplegament del que es disposa en l'Estatut d'Autonomia, estableix, en l'article 2n, que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat Valenciana i de l'Administració Pública, com també de la local i de totes les corporacions i institucions públiques que en depenen.

En aquest sentit, no hi ha dubte sobre la manifesta obligació de les administracions públiques –tant autonòmiques com locals– d'adequar, des d'un punt de vista lingüístic, les vies o els mitjans de comunicació amb els administrats, i facilitar les relacions mútues a través de la implantació efectiva i real d'un règim de cooficialitat de totes dues llengües, tal com estableixen tant la Constitució Espanyola, l'Estatut d'Autonomia i la Llei 4/1983, d'ús i ensenyament del valencià, i òbviament aquesta obligació ha d'estendre's a les noves realitats tecnològiques. Aquesta cooficialitat ha de ser palesa en totes les manifestacions de l'Administració pública i ha de bandejar qualsevol forma de discriminació lingüística”.

3. Conducta de l'Administració

L'article 39.1.a) de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, estableix el següent:

“Es considerarà que existeix falta de col·laboració amb el Síndic de Greuges quan, en els terminis establits per a això, es produïsquen els següents fets:

a) No es facilite la informació o la documentació sol·licitada (...).”.

L'Ajuntament d'Alacant encara no ha remés a aquesta institució l'informe requerit amb data 08/03/2023, de manera que s'ha incomplert el termini legal màxim d'un mes (article 31.2 de la citada Llei 2/2021).

Si l'Ajuntament d'Alacant es nega a col·laborar amb el Síndic de Greuges, es farà constar en les resolucions que posen fi al procediment i també en els informes anuals, especials i extraordinaris que emeta el Síndic de Greuges davant les Corts Valencianes, i en aquest cas s'hi indicarà també la identitat de les persones responsables.

La persistència en les actituds obstaculitzadores que derive en un comportament hostil o sistemàticament entorpidor de les investigacions dutes a terme pel Síndic de Greuges donarà lloc a un informe especial de caràcter monogràfic, en el qual s'identificaran les autoritats i el personal que siguen responsables d'allò succeït.

Finalment, cal ressenyar que considerem que l'Administració local ha incomplert, en relació amb la queixa 220383, les recomanacions dictades per aquesta defensoria malgrat ser acceptades en el seu moment per aqueix Ajuntament.

I cal tenir en compte, arribats a aquest punt, que l'article 41 (Incompliment de resolucions) de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges, determina que «quan una administració pública, haja acceptat o no acceptat les recomanacions o suggeriments continguts en la resolució d'un determinat procediment de queixa, no duga a terme les actuacions necessàries per a atendre'ls, el síndic o la síndica de Greuges podrà (...) fer públiques, preferentment per mitjans telemàtics, les recomanacions i suggeriments emesos, com també l'incompliment esdevingut».

En conseqüència, la citada Llei 2/2021, de 26 de març, que regula les facultats específiques de la institució del Síndic de Greuges, ens permet fer públic l'incompliment de les nostres recomanacions. D'aquesta forma tota la ciutadania, inclosos els membres del parlament valencià, podrà conèixer la desatenció de les actuacions proposades pel Síndic en aquest procediment.

3. Resolució

Davant del que hem exposat i conformement al que estableix l'article 33 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, formulem les següents recomanacions i recordatoris de deures legals:

Primer. RECOMANE a l'Ajuntament d'Alacant que adopte totes les mesures que siguen necessàries, incloses les pressupostàries i tecnològiques, per a adaptar les seues xarxes socials al règim de cooficialitat lingüística vigent de la Comunitat Valenciana, i que es publique en Internet el nom oficial dels carrers de la ciutat en valencià, concretament la ja existent Guia Urbana d'Alacant (<https://guiaurbana.alicante.es/>)

Segon. RECORDE a l'Ajuntament d'Alacant EL DEURE LEGAL de col·laborar amb el Síndic de Greuges, facilitar la informació sol·licitada i contestar a les recomanacions, suggeriments o recordatoris de deures legals efectuats.

Tercer. L'Ajuntament d'Alacant està obligat a respondre per escrit en un termini no superior a un mes des de la recepció del present acte. La seua resposta haurà de manifestar, de manera inequívoca, el seu posicionament respecte dels recomanacions o suggeriments continguts en la present resolució. Així:

- Si manifesta la seua acceptació, haurà de fer constar les mesures concretes adoptades i que es preveu adoptar, com també el termini per al seu desenvolupament i execució.

- La no acceptació haurà de ser motivada.

Quart. S'acorda notificar la present resolució a la corporació local i a la persona interessada.

Cinqué. S'acorda publicar aquesta resolució en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana